

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Veiligheid en Justitie over de brief inzake het landelijke actieplan Voetbal en Veiligheid (Kamerstuk 25 232, nr. 60).

De voorzitter van de commissie,
De Roon

Adjunct-griffier van de commissie,
Van Doorn

Inhoudsopgave

- I. **Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 1. Vragen en opmerkingen vanuit de VVD-fractie
 2. Vragen en opmerkingen vanuit de PvdA-fractie
 3. Vragen en opmerkingen vanuit de PVV-fractie
 4. Vragen en opmerkingen vanuit de CDA-fractie
 5. Vragen en opmerkingen vanuit de SP-fractie
 6. Vragen en opmerkingen vanuit de ChristenUnie-fractie
- II. **Reactie van de minister**

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Vragen en opmerkingen vanuit de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van bovengenoemd actieplan en zijn het van harte eens met de doelstelling, te weten het terugdringen van crimineel gedrag, overlast en onveiligheid rondom het betaald voetbal. Het voetbal moet inderdaad een gastvrij feest zijn waarbij de goeden niet onder de kwaden mogen lijden. Deze leden hebben nog wel een aantal vragen.

Bij actiepunt 2A is het voor de aan het woord zijnde leden onduidelijk welke concrete maatregelen de betaald voetbalorganisaties (bvo's) nemen om crimineel gedrag en criminele supporters aan te pakken. Zij zien een belangrijke rol voor de bvo's weggelegd bij deze aanpak en vernemen graag welke maatregelen de bvo's (gaan) nemen.

In de tabel op pagina drie (actiepunten 2B en 2C) van het actieplan staat dat de «top-10 hooligans» bij 31 bvo's nog niet voorhanden is en dat bij het vullen van de databank «Hooligans in beeld» van 105 van de 126 subjecten nog niet volledig zijn gevuld. De deadline daarvoor was 1 maart 2012. De leden van de VVD-fractie vinden dit allemaal wel erg lang duren. Kan de minister aangeven waarom dit zo lang duurt? Bovendien hebben deze leden van verschillende bronnen bij de politie vernomen dat er naar schatting 3 000 hooligans zijn. Hoe verhoudt het aantal van 126 waar in dit actieplan over gesproken wordt zich tot de bovengenoemde 3 000 hooligans? Hoe ambitieus zijn de afspraken in dit actieplan?

Voorname leden merken op dat bij actiepunt 2H wordt vermeld dat de politie camerabeelden gaat uitlezen. Zij vragen of dit de camera's in en rondom de stadions betreft.

De leden van de VVD-fractie merken op dat bij actiepunt 3A staat dat de sanctiemenkaart pas per 1 augustus 2012 voor gemeenten wordt aangepast dan wel toegepast. Waarom wordt gewacht tot de aanvang van het nieuwe seizoen?

Deze leden van de VVD-fractie zijn van mening dat bvo's niet alleen supporters altijd moeten aanspreken bij overtreding van huisregels, maar ook dat de bvo's hun huisregels moeten aanscherpen. Waarom zijn daarover geen afspraken in het actieplan gemaakt? Weigeren de bvo's hieraan mee te werken? Voorname leden achten dit een gemiste kans en verzoeken de minister hier alsnog tot afspraken met de bvo's te komen. Is de minister daartoe bereid?

De aan het woord zijnde leden merken op dat bij actiepoint 3E wordt gesproken over «uniformeren zwaardere strafrechtelijke aanpak». Verdachten dienen zo lang mogelijk in hechtenis te blijven. Deze leden verzoeken de minister hier concreet op in te gaan.

Voorts vragen voornoemde leden of actiepoint 3F aangevuld kan worden met de afspraak dat ook altijd door bvo's aangifte wordt gedaan tegen hooligans. Deze leden achten dat een logisch gevolg van de afspraak dat schade altijd wordt verhaald.

De aan het woord zijnde leden lezen bij actiepoint 4A dat wordt gezien of elementen uit de Engelse wetgeving van toegevoegde waarde zijn. Zij vragen welke elementen de minister op het oog heeft.

Met betrekking tot actiepoint 4C willen de leden van de VVD-fractie graag weten wanneer alle best practices door gemeenten met elkaar zijn gedeeld. Is de minister daarbij bereid het overzicht van best practices aan de Kamer te sturen?

De leden van de VVD-fractie lezen bij actiepoint 4B dat de burgemeester meer en sneller gebiedsverboden en vaker meldplicht dient op te leggen. Er wordt verwezen naar de Algemene Plaatselijke Verordening of de lichte bevelsbevoegdheid (art. 172, derde lid, Gemeentewet). Zij vragen de minister om een gedetailleerde uiteenzetting van alle bevoegdheden van de burgemeester op dit beleidsterrein.

Met betrekking tot actiepoint 6B willen voornoemde leden graag vernemen waarom het Openbaar Ministerie (OM) pas volgend seizoen geweld tegen veiligheidspersoneel gaat zien als geweld tegen medewerkers met een publieke taak. Waarom geldt dit niet per direct? Zij vinden dit een gemiste kans in het licht van het gewelddadig verloop van het huidige seizoen.

De aan het woord zijnde leden vragen of de minister bereid is om met de bvo's tot afspraken te komen om naast camera's ook andere technologie toe te passen, zoals richtmicrofoons en gezichtsherkenning. Actiepoint 6C roept daarbij de vraag op wat de huidige kwaliteitseisen ten aanzien van camera's zijn. Graag ontvangen de leden van de VVD-fractie deze eisen.

Voornoemde leden willen graag weten waarom tot volgend seizoen wordt gewacht om een eind te maken aan de hooligan vrijstaten in sommige stadions genoemd in actiepoint 6D. Dergelijke vrijstaten zijn onacceptabel en dienen volgens deze leden per direct opgedoekt te worden. Deelt de minister deze mening?

Voorts vragen deze leden waarom tot volgend seizoen wordt gewacht met het bestrijden van discriminerende en/of kwetsende spreekwoorden genoemd in actiepoint 6F. Deze leden zien graag dat dat nog dit seizoen aangepakt wordt.

Bij actiepunten 9B en 10B merken deze leden op dat wordt aangegeven dat het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV) de aantallen, trends en best practices van het huidige en de vijf voorafgaande seizoenen in kaart brengt. Graag ontvangen deze leden dit overzicht zodra dat beschikbaar is.

Tot slot vernemen de leden van de VVD-fractie graag of, en zo ja hoe, de bvo's een zelf opgelegd stadionverbod gaan handhaven. Dit is immers cruciaal. Welke maatregelen nemen zij met betrekking tot het verbeteren van de toegangscontrole? Deelt de minister de mening dat bvo's een belangrijke verantwoordelijkheid hebben om hooligans met een stadion-

verbod te weren van hun terrein? Deelt de minister voorts de mening dat het incident bij de wedstrijd Ajax-AZ laat zien dat niet alle clubs een sluitend handhavingssysteem hebben ontwikkeld met betrekking tot stadionverboden?

2. Vragen en opmerkingen vanuit de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het actieplan. Zij onderschrijven de doelstelling, te weten het terugdringen van crimineel gedrag, overlast en onveiligheid rondom het betaald voetbal. Zij hebben enkele vragen en opmerkingen.

Deze leden lezen dat alleen als iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt er een veilig voetbalklimaat kan worden gerealiseerd. Ook lezen deze leden dat iedere partij haar eigen bevoegdheid houdt. Zij begrijpen dit, maar vrezen tevens dat de versnippering in verantwoordelijkheden en bevoegdheden ook een onderdeel van het probleem is, namelijk dat in de aanpak van voetbalgeweld de afstemming tussen alle betrokken partijen te kort schiet. Deelt de minister deze vrees? Zo ja, hoe gaat hij zorgen voor een betere afstemming op een centraal niveau? Krijgt de Regiegroep Voetbal en Veiligheid een positie en bevoegdheden die een doorzettingsmacht inhouden als blijkt dat de afstemming tekort blijft schieten? Wat kan die Regiegroep meer dan het aanspreken van de betrokken partijen en advies geven? Welke rol ziet de minister voor zichzelf weggelegd?

De leden van de PvdA-fractie zien in het actieplan een groot aantal vraagstukken, actiepunten, actiehouders en deadlines. Hoewel deze leden zich bij ieder punt op zich iets kunnen voorstellen en zich er grotendeels ook kunnen vinden, vragen zij wel hoe er nu uiteindelijk concreet kan worden bepaald of, en in welke mate, het voetbal inderdaad veiliger en publieksvriendelijker is geworden. Wat is de concrete doelstelling op grond waarvan bepaald kan worden of het actieplan succesvol is? Hoe kan voorkomen worden dat het actieplan voor een deel een papieren plan blijft?

De aan het woord zijnde leden vragen wat de verhouding is tussen het voorliggend actieplan en de gevolgen die eventueel kunnen worden verbonden aan de evaluatie van de Wet Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast (hierna: de Voetbalwet) die binnenkort wordt afgerond? Kan een aanscherping van de Voetbalwet leiden tot aanpassing van het actieplan?

Voornoemde leden vragen bij actiepunt 2A of met het noemen van de aanpak crimineel gedrag en criminele supporters(groepen) wordt bedoeld dat er sprake is van intensivering van die aanpak? Zo ja, op welke wijze is er dan sprake van intensivering? Zo nee, staat dit punt er dan slechts op ter completering van het actieplan?

De leden van de PvdA-fractie lezen bij actiepunt 2B de top-10 hooligans bij 31 bvo's nog niet voorhanden is. Aangezien de deadline 1 maart 2012 was vragen zij of inmiddels meer bvo's die top-10 in beeld hebben gebracht. Waarom hebben bvo's dat niet gedaan? Is het zelfs mogelijk dat er bvo's zijn waarbij de aard of omvang van het hooliganisme zodanig is, dat het in beeld brengen van een top-10 overbodig is?

Voorts vragen de aan het woord zijnde leden voor wat betreft actiepunt 2I hoe de meldingsbereidheid bij supportersbeleid concreet wordt verhoogd.

Bij de punten met betrekking tot zwaarder en sneller straffen zien de leden van de PvdA-fractie weliswaar veel voornemens opgesomd, maar missen zij een concrete doelstelling. Hoe kan worden voorkomen dat het bij niet afrekenbare voornemens blijft? Vindt het altijd verhalen van schade op hooligans per direct daadwerkelijk altijd plaats zoals genoemd in actiepunt 3F? Zo ja, over welke schadebedragen gaat het dan? Zo nee, hoe vaak kan de schade dan niet worden verhaald en wat is daarvan de oorzaak?

Deze leden vragen bij actiepunt 4C wie erop toe ziet dat de uitwisseling van best practices onder gemeenten ook echt gebeurt en dat deze ook daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Voornoemde leden vragen waaruit concreet de stevige en prioritaire aanpak politie en justitie van bedreigingen van bestuurders of spelers bestaat zoals genoemd in actiepunt 6G.

De leden van de PvdA-fractie delen de mening van het kabinet dat voetbal weer een feest moet worden. Naar de mening van deze leden hoort daar zeker bij dat de uitslag van een wedstrijd alleen wordt bepaald door de sportieve inspanning van spelers en niet door anderen door middel van omkoping. De aan het woord zijnde leden hebben naar aanleiding van berichtgeving over matchfixing in vooral Voetbal International daar al meerdere keren schriftelijke vragen over gesteld. Het kabinet geeft in antwoord op die vragen onder andere te kennen dat matchfixing de voetbalsport in de kern raakt en dat het overal kan voorkomen. Deelt de minister de mening dat het voorkomen en indien nodig bestrijden van matchfixing ook van belang is bij het creëren van een ook door de minister gewenst veilig voetbalklimaat en de doelstelling dat voetbal een feest moet zijn? Deelt de minister ten slotte de mening dat matchfixing uit den boze moet zijn en dat daarom een van de doelstellingen van voorliggend actieplan ook het garanderen van een eerlijk wedstrijdverloop zou moeten zijn? Zo ja, hoe gaat de minister dit in het actieplan verwerken en welke rol ziet de minister voor zichzelf weggelegd? Zo nee, waarom niet?

3. Vragen en opmerkingen vanuit de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het actieplan. Naar aanleiding van genoemde brief en het bijbehorende actieplan hebben zij enkele vragen en opmerkingen.

Deze leden hechten belang aan een strenge aanpak van voetbalgerelateerde criminaliteit en/of overlast. Niet alleen voor de samenleving als geheel, maar ook voor de echte en goede supporters die niet te lijden zouden moeten hebben onder de kwaden.

In het kader van de evaluatie van de Voetbalwet wordt aangegeven dat ook de mogelijkheden zullen worden bezien met betrekking tot het aanpakken van groepsgedrag. Deze leden vragen of hier wordt gedoeld op de strafrechtelijke aanpak. Ziet de minister in dat kader in de strafrechtelijke groepsaansprakelijkheid een mogelijkheid? Zo nee, waarom niet? Voornoemde leden zijn voornemens hiervoor een initiatiefwetsvoorstel in te dienen. Tevens wordt met betrekking tot dit onderwerp aangegeven dat zal worden bezien of elementen uit de Engelse wetgeving van toegevoegde waarde zijn. Deze leden vragen aan welke elementen er kan worden gedacht.

De aan het woord zijnde leden merken op dat geweld tegen veiligheids-personeel (beveiligers en stewards) zal worden gezien als geweld tegen medewerkers met een publieke taak. Zij vragen of het niet gewoon zaak is dat het OM en rechters over het algemeen strengere straffen eisen of opleggen in geval van geweld. Zo nee, waarom niet?

Deze leden lezen in het actieplan dat waar mogelijk het aantal combiregelingen vervoer wordt gereduceerd. Zij vragen waarom dit niet eerder is gedaan, als dit al mogelijk is?

De leden van de PVV-fractie lezen in het actieplan dat de pakkans verhoogd moet worden door het uitlezen van camerabeelden. Deze leden vragen wat dit precies inhoudt en waarom dit niet eerder of onvoldoende is gedaan.

Voornoemde leden merken op dat naar aanleiding van de rellen bij stadion Kuip (de bestorming van het Maasgebouw) enige tijd geleden beelden van hooligans op billboards in Rotterdam tentoon werden gesteld. Heeft dit de opsporing bespoedigd? Zo ja, zullen dit soort opsporingsmethoden worden gestimuleerd?

4. Vragen en opmerkingen vanuit de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het actieplan. Zij hechten eraan op te merken dat de overgrote meerderheid van de supporters van goede wil is. Bijna alle fans genieten in verschillende gradaties van de volkssport die voetbal is. De één gaat af en toe naar een wedstrijd, de ander steunt zijn club door dik en dun en is er emotioneel zeer bij betrokken. Maar voor vrijwel iedereen geldt dat voetbal een feest is dat gezamenlijk beleefd wordt en vrijwel iedereen stoort zich dan ook mateloos aan het gedrag van de kleine groep hooligans die dit feest telkens weer verpesten. Het is daarom zeer te betreuren dat de bestrijding van dit soort uitwassen meebrengt dat de goeden onder de kwaden moeten lijden. Genieten van een voetbalwedstrijd heeft door allerhande veiligheidsmaatregelen vaak heel wat voeten in de aarde, maar helaas tonen onder meer de recente bestorming van het Maasgebouw in Rotterdam en de voortdurende gewelddadige confrontaties tussen rivaliserende hooligans de urgentie aan van een stevige, geïntegreerde aanpak van voetbalgerelateerd geweld. Deze leden steunen daarom het actieplan, maar hebben daarover nog een aantal vragen.

Voornoemde leden zijn van oordeel dat de focus in het actieplan op misbruik van alcohol en drugs uitgebreider kan. Zij menen dat (overmatig) gebruik van deze middelen aan de basis staat van veel voetbalgerelateerde incidenten. De vaak overvloedige beschikbaarheid van alcohol in de onmiddellijke omgeving van stadions speelt daarbij een belangrijke rol. In het actieplan wordt voorgesteld om het beleid op het gebied van matiging van alcohol- en drugsgebruik onderdeel te laten zijn van het lokale plan van aanpak en daarbij het OM, de politie en de gemeenten te betrekken. Welke rol is weggelegd voor de horeca? Zijn er aanknopingspunten om de horeca te betrekken bij hun rol in het bestrijden van het voetbalgerelateerde geweld, bijvoorbeeld door happy hours en stuntacties met bier aan banden te leggen?

De leden van de CDA-fractie zijn van oordeel dat de mogelijkheden die de Wet invoering vrijheidsbeperkende maatregelen en de Voetbalwet al bieden (sneller en zwaarder straffen, lik-op-stuk, supersnelrecht, gebiedsverboden, contactverboden, meldplicht), over het algemeen robuust zijn. Zij willen wel graag meer inzicht hebben in wat deze goed gevulde gereedschapskist tot nog toe heeft opgeleverd. Kan de minister daar

inzage in geven, bijvoorbeeld door met een steekproef van 100 dossiers te laten zien welke straffen concreet zijn opgelegd en of het is gelukt te voorkomen dat de betreffende hooligans opnieuw de fout ingaan?

5. Vragen en opmerkingen vanuit de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het actieplan. Zij hebben hierover de volgende vragen en opmerkingen.

Deze leden zijn van mening dat voetbalvandalisme krachtig en effectief bestreden moet worden. Zij zijn het van harte eens met de minister dat de goede supporters niet onder de kwaden moeten lijden en dat voetbal weer een feestje moet worden.

Voornoemde leden constateren dat veel partijen verantwoordelijk zijn en een taak hebben bij de bestrijding van voetbalvandalisme. Te denken valt daarbij aan het lokaal gezag, de politie, bvo's en de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB). Een effectieve samenwerking en goede gegevensuitwisseling tussen hen is van groot belang. Het is dan ook goed dat er door betrokken partijen gezamenlijk een actieplan is opgesteld. De tweeledige doelstelling van dit plan wordt door de leden van de SP-fractie volledig ondersteund. Wel vragen zij of de minister de constatering van deze leden deelt dat er al heel veel mogelijkheden zijn en dat vrijwel alle maatregelen al genomen kunnen worden op basis van de huidige wetgeving. Zo ja, waarom gebeurt dat tot nu toe (kennelijk) onvoldoende? Zo nee, wat zijn dan nog de lacunes in wet- en regelgeving?

De aan het woord zijnde leden constateren dat de huidige stadion- en gebiedsverboden juridisch gezien niet eenvoudig zijn. Zowel op civielrechtelijke, bestuursrechtelijke en strafrechtelijke basis zijn stadion- en gebiedsverboden mogelijk. Kan de minister een helder overzicht geven van de huidige mogelijkheden dit verbod op te leggen met daarin opgenomen de maximale lengte van het verbod, of daar wel of niet (standaard) een meldplicht bij hoort, de wettelijke basis en hoe vaak het verbod op die basis de afgelopen jaren is toegepast? Daarnaast vragen deze leden hoe de huidige stadionverboden worden nageleefd en gecontroleerd. Ziet de minister hier nog mogelijkheden voor verbeteringen?

De leden van de SP-fractie vragen of het nu al goed lukt om de schade te verhalen op de voetbalvandalen. Wordt deze vordering standaard ingediend? Zo nee, waar ligt dat aan?

Ten slotte vragen voornoemde leden de minister een reactie op het voorstel van de leden van de SP-fractie uit het verleden om naar Engels voorbeeld ook voetbalgerelateerde misdrijven strafbaar te stellen, zoals het gooien van voorwerpen op het speelveld, het betreden van het speelveld of het afsteken van vuurwerk in het stadion. Wil de minister toch onderzoeken of dit voorstel, naar Engels voorbeeld, ook in Nederland kan worden ingevoerd?

6. Vragen en opmerkingen vanuit de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het actieplan. Het voetbalgeweld is compleet uit de hand gelopen. Deze leden constateren dat de minister nergens in het plan ingaat op de vraag of de maatschappij dit nog wel kan dragen. De inzet van de Mobiele Eenheid is steeds vaker nodig. Elk weekend gaat het wel ergens mis. Dit kost de maatschappij alleen al aan politie-inzet miljoenen euro's. De politie is hierdoor niet elders inzetbaar. Voornoemde leden

vragen de minister een streep te trekken door niet alleen een hardere aanpak te hanteren maar ook de maatschappij hier niet langer voor op te laten draaien. Hier ligt een bezuinigingspost voor het oprapen. Deze leden stellen voor de voetbalsupporters zelf (mee) gaan betalen via de evenementenheffing en vragen een reactie op het voorstel van het platform bezorgde dienders om de bvo's via een heffing op elke spelerstransfer ook mee te laten betalen.

II. Reactie van de minister